

بیماری سبل

بیماری سل چه نوع بیماری می باشد؟

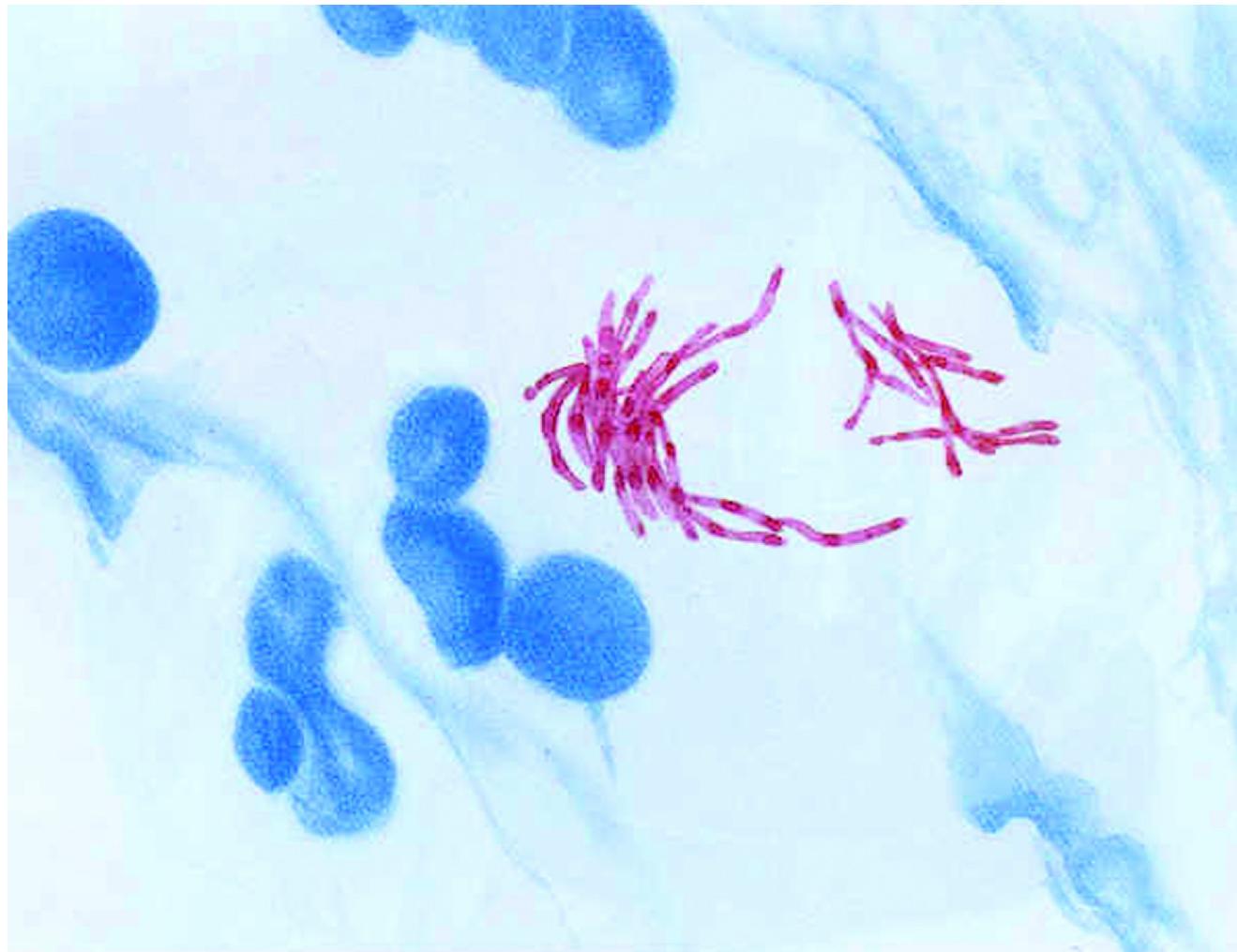
- بیماری سل بیماری ساری می باشد که عامل آن باکتری **Mycobacterium tuberculosis** توبرکولوزیس بوده و بیشتر در ریه ها دیده می شود.

تشکیل می دهد که در خارج از فنلاند متولد گردیده اند و سهمی که این افراد از کل مبتلایان به بیماری به خود اختصاص می دهند در سال های اخیر رو به افزایش بوده است. در بین آن دسته از مبتلایان به بیماری که در فنلاند متولد شده اند بیشترین تعداد را افراد سالموندی تشکیل می دهند که این بیماری در دوران کودکی به آنها سرایت کرده است. علاوه بر این اشخاصی که مشکل اعتماد به مواد مخدر دارند و دچار انزواج اجتماعی هستند نیز بخش مهمی از فنلاندی های مبتلا به بیماری سل را تشکیل می دهند. بیش از یک چهارم از موارد جدید ابتلاء به بیماری سل در پاییخت و حومه دیده می شود. بنابر این بیماری سل از بین نرفته است بلکه همچنان باید با آن به عنوان یک بیماری جدی برخورد نمود.

بیماری سل می تواند در دیگر نقاط بدن نیز دیده شود، از جمله در غدد لفابی، در استخوان ها، در اندام ادراری و جنسی، در اندام داخلی، در اعصاب مرکزی، در پوست و یا به شکل عفونت عمومی.

بیماری سل همچنان در تمام نقاط جهان بیماری متدالوی می باشد. هر ساله هشت میلیون نفر در جهان به بیماری سل مبتلا شده و دو میلیون نفر در اثر این بیماری جان خود را از دست می دهند. بیماری سل بیشتر در کشورهای فقیری که دارای جمعیت بالائی بوده و بیماری هیو (HIV) در آنها شایع می باشد رایج است. در روسیه و کشورهای بالตیک تعداد مبتلایان به بیماری سل در دهه 1990 میلادی دو برابر گردید.

در فنلاند سالانه حدود 300 نفر به بیماری سل مبتلا می گردند. حدود یک پنجم این مبتلایان بیماری را افرادي

باکتری های میله ای شکل عامل بیماری سل که در معاینه رنگ آمیزی مواد دفعی ریه ها و مجرای تنفسی دیده می شوند.

چگونه می توان به بیماری سل مبتلا گردید؟

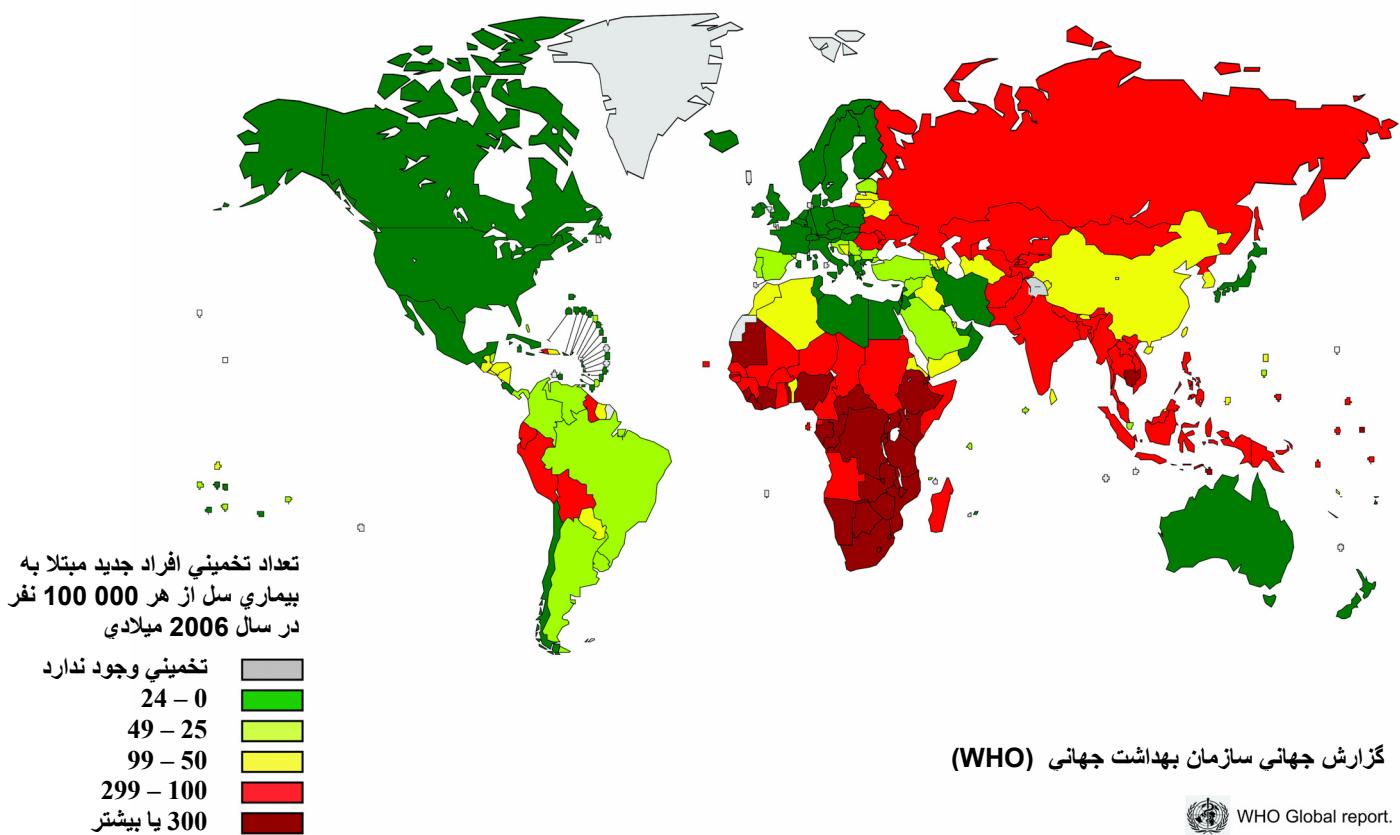
- برای ابتلاء به بیماری سل
باید در معرض آن قرار گرفت.

بیماری سل در یک خانه زندگی می کند و یا ان دسته از افرادی که با شخص مبتلا به بیماری تماس نزدیک و طولانی مدت دارند. در تماس های اتفاقی و گاه به گاهی خطر سرایت بیماری خیلی کم است.

انسان هنگامی که با اشخاص مبتلا به بیماری سل قابل سرایت در اماکن داخلی سربسته قرار گیرد در معرض بیماری سل قرار گرفته است. بیشترین خطر سرایت بیماری آن دسته از اشخاصی را نهید می کند که با شخص مبتلا به

— 3 —

تعداد تخمینی افراد مبتلا به بیماری سل در کشورهای جهان

سل همچنان بیماری شایعی در جهان می باشد. بیماری سل در قاره افریقا و آسیا بیشتر از دیگر نقاط جهان دیده می شود.

بیماری سل چگونه سرایت می کند؟

- بیماری سل از طریق تنفس از انسانی به انسان دیگر منتقل می گردد.

دهد. سل بیماری است که به سختی سرایت می کند چرا که فقط حدود یک سوم از افرادی که در معرض آن قرار می گیرند دچار بیماری می گردند. در صورتی که شخص مبتلا به بیماری سل به شیوه صحیح سرفه کند و باکتری های عامل بیماری را به هوا انتشار ندهد و به سرعت برای معاینه و درمان به پزشک معالجه نماید احتمال سرایت بیماری پائین می آید. تهویه منظم و مرتب هوا به طور مؤثری تعداد ذرات باکتری را در فضای داخل پائین می آورد.

به هیچ وجه چنین نیست که تمام مبتلایان به بیماری سل بتوانند آن را به دیگر اشخاص انتقال دهند. بیماری سل توسط آن دسته از اشخاصی که مبتلا به بیماری سل مجازی تنفسی هستند و هنگام سرفه، عطسه، صحبت و یا آواز خواندن مقدار زیادی باکتری به هوا انتقال می دهند انتشار می یابد. بیماری سل از طریق مثلاً اشیاء منتقل نمی گردد بلکه این بیماری در موقعی منتقل می گردد که شخصی که در معرض آن قرار گرفته است ذرات ریز حاوی باکتری که در هوا معلق می باشند را به داخل ریه های خود فرو می

4 —

شیوه صحیح سرفه کردن

- به سمت اشخاص دیگر سرفه نکنید.
- دهان و بینی تان را هنگام سرفه با دستمال کاغذی به خوبی بپوشانید. در صورتی که دستمال کاغذی در دسترس تان نیست با قسمت بالانی آستین پیراهن تان جلوی دهان و بینی خود را محکم بگیرید.
- دستمال کاغذی که در آن سرفه کرده اید را به داخل زباله دانی بیاندازید.
- دست تان را با ماده شستشو شسته و یا ضد عفونی کنید.

آیا تمام کسانی که بیماری به آنها سرایت کرده است بیمار می گردند؟

- خیر، قسمت اعظم کسانی که بیماری به آنها سرایت کرده است هیچوقت علائم بیماری را بروز نمی دهد.

بیماری متوجه کودکان خردسال، سالمندان و آن دسته از اشخاصی است که قدرت دفاعی بدن شان به دلیل بیماری های دیگر و یا استفاده از دارو پائین آمده است. عفونت هیو (HIV) قوی ترین عاملی است که خطر ابتلاء به بیماری سل را بالا می برد.

از بین اشخاص تدرستی که بیماری به آنها سرایت کرده است فقط حدود یک دهم شان در مرحله ای از زندگیشان به بیماری سل مبتلا می گردند. در بیشتر اشخاصی که بیماری به آنها سرایت کرده است باکتری ها در حالت استراحت در بدن شان باقی می مانند (عفونت سل پنهان) و این اشخاص دچار بیماری سل فعال نمی گردند. بیشترین خطر ابتلاء به

— 5 —

واکسن بیماری سل، ب ث ژ (BCG) چه اهمیتی دارد؟

- واکسن کودکان خردسال را در برابر بیماری محافظت می کند.

آن شخصی که متعلق به کشوری است که در آن کشور بروز بیماری سل در صد بالاتری دارد و یا شخصی که خود مبتلا به بیماری می باشد زندگی می کند. علاوه بر این، واکسن سل به کودکان زیر سن 7 سال که در عرض یک سال آینده برای مدت بیش از یک ماه به کشوری که بیماری سل در آن فراگیر می باشد سفر خواهند نمود نیز تزریق می شود.

واکسن بیماری سل کودکان خردسال را در برابر شکل های سخت بیماری از قبیل بیماری سل شایع و بیماری مننزیت (التهاب پرده های مغز) محافظت می کند. در فنلاند از پائیز سال 2006 میلادی به بعد واکسن بیماری فقط به کودکانی زده می شود که احتمال ابتلاء به بیماری را دارند. واکسن به نوزادانی زده می شود که احتمال در معرض بیماری قرار گرفتن آنها در محیط پیرامونی شان وجود دارد. این گروه از نوزادان آنها هستند که در خانه ای زندگی می کنند که در

Jyrki Luukkonen

در فنلاند واکسن بیماری سل، یعنی ب ث ژ به کوکائی زده می شود که احتمال ابتلاء به بیماری را دارند.

علائم بیماری سل کدام می باشد؟

- علام بیماری همیشه مشخص نیستند.

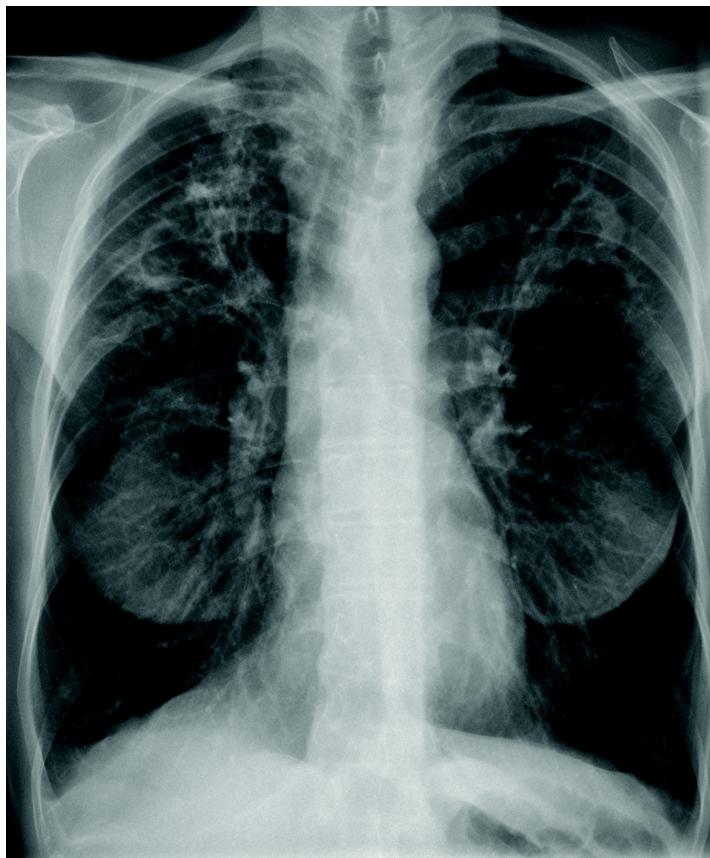
- علام بیماری سل
- سرفه مزمن
 - ترشح مواد دفعی ریه ها و مجاری تنفسی و یا ترشح خون از مجاری تنفسی
 - تب
 - عرق کردن در هنگام خواب
 - پائین آمدن توانایی جسمی
 - خستگی
 - لاغر شدن
 - بزرگ شدن غدد لنفاوی در گردن

علام بیماری معمولاً به آهستگی خودشان را نشان می دهد و می توانند در مراحل ابتدائی بیماری کم باشند. معمولی ترین علام بیماری سرفه مزمن و ترشح مواد دفعی ریه ها و مجاری تنفسی می باشد. در مواردی که بیماری سل در اندام دیگری خارج از ریه ها وجود دارد علام آن نیز مربوط به همان اندام می گردد.

6 —

ابتلاء به بیماری سل چگونه تشخیص داده می شود؟

- به وسیله گرفتن عکس اشعه ایکس و معاینه مواد دفعی ریه ها و مجاری تنفسی.

تغییرات بیماری سل در عکس اشعه ایکس ریه ها: حفره و تغییرات لکه های روشن در قسمت بالا نی ریه ها.

گرفتن عکس اشعه ایکس از ریه ها و معاینه رنگ آمیزی مواد دفعی ریه ها و مجاری تنفسی و نیز معاینه کشت باکتری مهمترین شیوه های تشخیص بیماری سل می باشد. معمولاً سه نمونه از مواد دفعی ریه ها و مجاری تنفسی گرفته می شود و با کمک معاینه رنگ آمیزی مشخص می گردد که آیا بیماری ساری است یا خیر. جواب این آزمایشات در عرض دو روز آماده می گردد. جواب آزمایش کشت باکتری در عرض چند هفته آماده می شود و به کمک آن می توان ابتلا به بیماری را تشخیص می دهد. در موارد وجود بیماری سل خارج از ریه ها، بسته به این که بیماری در چه اندامی وجود داشته باشد معاینه آن با معاینه تغییرات تصویری و نیز نمونه برداری از بافت آن اندام انجام می گیرد. برای نمونه برداری کافی و تشخیص بیماری سل و جدا کردن آن از دیگر بیماری های احتمالی، اغلب معاینات بیمارستانی ضروری می باشد.

بیماری سل چگونه معالجه می گردد؟

- با دارو.

شخص دیگر به طور میانگین در عرض دو الی سه هفته از بین می رود. در صورتی که داروهای تجویز شده به طور منظم در طول مدت درمان استفاده گردد، معالجه بیماری سل بسیار مؤثر می باشد.

بیماری سل با معالجه داروئی بهبود می پارد. معالجه بیماری با ترکیب چندین دارو و مصرف آنها به مدت 6 الی 12 ماه انجام می گیرد. بیماران مبتلا به بیماری سل ساری در ابتدا در آناتق های ویژه در بیمارستان تحت معالجه قرار می گیرند. خطر انتقال بیماری از بیمار به

7

Jyrki Luukkonen

معالجه بیماری سل با ترکیب 3 الی 5 دارو انجام می گیرد.

آیا خطر ابتلاء به بیماری نزدیکان بیمار را تهدید می کند؟

- ابتلاء به بیماری ممکن است.

مورد معاینه قرار می گیرند. در صورتی که در این معاینات شخصی مبتلا به بیماری تشخیص داده شود معالجه داروئی وی آغاز می گردد. به کوکان و اشخاصی که مقاومت دفاعی بدن شان ضعیف می باشد داروی پیشگیری کننده داده می شود. دیگر اشخاصی که در معرض بیماری قرار گرفته اند با عکسیرداری اشعه ایکس از ریه شان به فاصله هر شش ماه یک بار مجموعاً به مدت یک الی دو سال تحت کنترل قرار می گیرند. چنانچه این اشخاص در فواصل بین دو نوبت عکسیرداری و یا پس از آن در خود علائم بیماری مشاهده نمایند باید خودشان برای معاینه به درمانگاه مراجعه نمایند.

حال نزدیکان و محیط پیرامونی شخص مبتلا به بیماری سل (خانواده، دوستان، محیط مدرسه، محیط تحصیل، محیط کار و محیط تفریح و سرگرمی) با مصاحبه بررسی می گردد چرا که در محیط پیرامونی شخص بیمار می تواند کسانی وجود داشته باشد که بیماری به آنها منتقل شده باشد، و یا شخصی که خود بیمار بیماریش را از رو گرفته باشد. هدف از انجام این به اصطلاح بررسی روابط که مسئله ای قانونی می باشد توقف انتشار بیماری است. از اشخاص پیرامونی بیمار و اشخاصی که بیمار با آنها ارتباط داشته است دعوت به عمل می آید که برای معاینه پزشکی و عکسیرداری اشعه ایکس به درمانگاه مراجعه نمایند. کوکان در بیمارستان

آیا معالجه بیماری سل برای بیمار هزینه ای در بر دارد؟

- معالجه بیماری سل برای بیمار رایگان می باشد.

خودش و یا دیگری تردید داشته باشد باید برای معاینات و معالجات مراجعه نموده و یا شخصی که احتمال بیماری سل را می دهد را برای مراجعه جهت معاینات و معالجات تشویق و راهنمائی نماید.

معاینات، داروها، معالجات بیمارستانی و مراجعات بعدی بیمار برای کنترل پزشکی برای بیمار مبتلا به بیماری سل رایگان می باشند. بیمار در قبال خود و داروهایش مسئول است. در صورتی که کسی در مورد وجود بیماری سل در

Jyrki Luukkonen

8 —

اطلاعات بیشتر:
www.filha.fi
www.heli.fi
www.thl.fi
www.stoptb.org

متخصص این دفترچه راهنما ایریس رایالاhti (Iiris Rajalahti) می باشد.
این دفترچه راهنما با همکاری وزارت کشور تنظیم گردیده است.

www.heli.fi

انجمن تنفس، هلی (Hengitysliitto Heli)
Oltermannintie 8 PL 40, 00621 Helsinki
تلفن: 020 757 5100, فاکس 020 757 5000
info.heli.fi